

ПРЕБРОЯВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ ВАРНА КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 Г. - ЕТНИЧЕСКА ПРИНАДЛЕЖНОСТ, ВЕРОИЗПОВЕДАНИЕ, МАЙЧИН ЕЗИК, РЕЛИГИОЗНОСТ

Окончателни данни

От 7 септември до 10 октомври 2021 г. се проведе 18-о преброяване на населението и жилищния фонд в България. Правим преброявания на всеки десет години, за да предоставим детайлна картина на населението и условията, при които живее, и макар това да е снимка към определен момент, тя показва как се изменяме през десетилетията между преброяванията.

Преброяванията са единствените демографски изследвания в които, се включват и въпроси за етническа и религиозна принадлежност и майчин език на населението. Участието на населението при отговора на тези въпроси е доброволно. Използваните дефиниции и методология, както и формирането на въпросите и отговорите в преброителната карта са изцяло съобразени с основните принципи и препоръки на ООН, свързани с изучаването на населението по етнически и религиозни признаци:

- Доброволност на отговорите;
- Самоопределение;
- Възможност за свободно записан отговор.

Самоопределение по етнос

Тенденциите в демографските процеси, обуславящи измененията в броя и структурите на населението, се отразяват върху всички етнически групи в страната. В резултат на това намалява абсолютният брой на населението и на трите основни етнически групи, както и не настъпват съществени изменения в етническата структура между последните две преброявания.

Към 7 септември 2021 г. отговор на въпроса за етническа принадлежност в област Варна са дали 402 049 души (93.0% от населението на областта). Над 30 хиляди души са останали извън наблюдението. Поради това, всички посочени в текста, абсолютни и относителни показатели се отнасят за лицата отговорили на въпроса.

Българската етническа група в област Варна обхваща 352 886, или 87.8% от лицата, отговорили на въпроса за етническа принадлежност. От тях 308 971 (87.6%) живеят в градовете, а 43 915 (12.4%) - в селата. Делът на българите в градовете е 91.7%, докато в селата е 67.6%. В сравнение с 2011 г. делът на българската етническа група се увеличава с 0.5 процентни пункта.

Към **турската етническа група** са се самоопределили 25 678, или 6.4% от отговорилите лица. От тях 12 650 (49.3%) живеят в градовете, а 13 028 (50.7%) - в селата. В градовете делът им е 3.8%, докато в селата е 20.0%. Относителният дял на турския етнос намалява с 0.8 процентни пункта в сравнение с 2011 година.

Към традиционно третия по численост **ромски етнос** са се самоопределили 9 634, или 2.4% от отговорилите лица. От тях 4 531 (47.0%) живеят в градовете, а 5 103 души (53.0%) - в селата. Делът на ромите в градовете е 1.3%, докато в селата е 7.9%. Относителният дял на населението от тази етническа група намалява с 0.8 процентни пункта в сравнение с 2011 година.

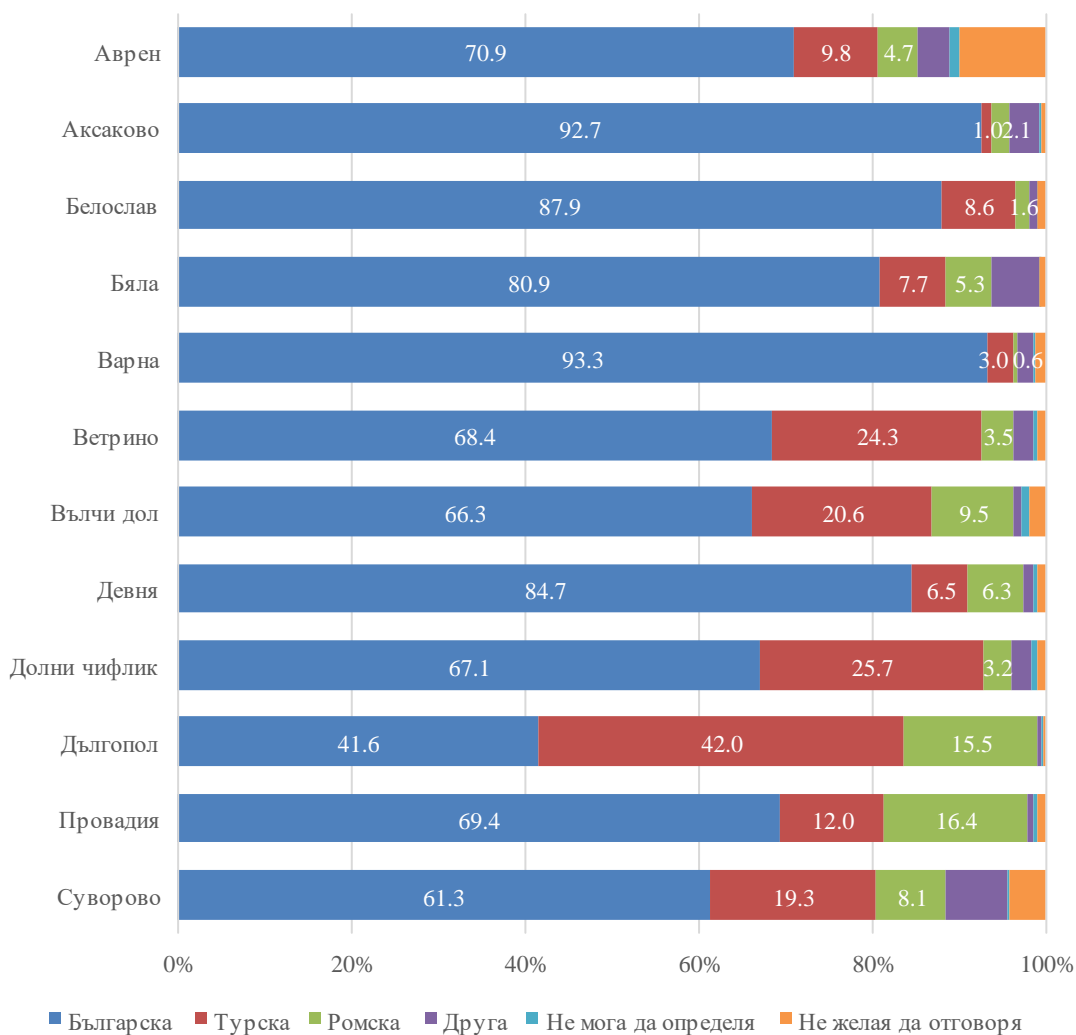
Към **други етнически групи** са се самоопределили 7 664, или 1.9% от лицата, отговорили на въпроса за етническа принадлежност.

Лицата, които са посочили, че **не могат да се самоопределят**, са 1 192 (0.3%). Отговор „**Не желая да отговоря**“ са отбелязали 4 995, или 1.2% от отговорилите лица.

Териториално разпределение по етническо самоопределение

В регионален аспект българската етническа общност преобладава във всички общини на територията на област Варна с изключение на община Дългопол, където заема второ място. С най-голям относителен дял е българският етнос в общините Варна (93.3%), Аксаково (92.7%) и Белослав (87.9%), а с най-малък - в община Дългопол (41.6%). Общините с най-голям дял на лицата, самоопределили се към турската етническа общност са общините Дългопол (42.0%), Долни чифлик (25.7%) и Ветрино (24.3%), а с най-малък - община Варна (3.0%). Най-голям е дялът на ромския етнос в общините Провадия (16.4%), Дългопол (15.5%) и Вълчи дол (9.5%), а най-малък - в община Варна - 0.6%.

Фиг. 1. Структура на населението в област Варна към 7 септември 2021 г. по етническа принадлежност и общини

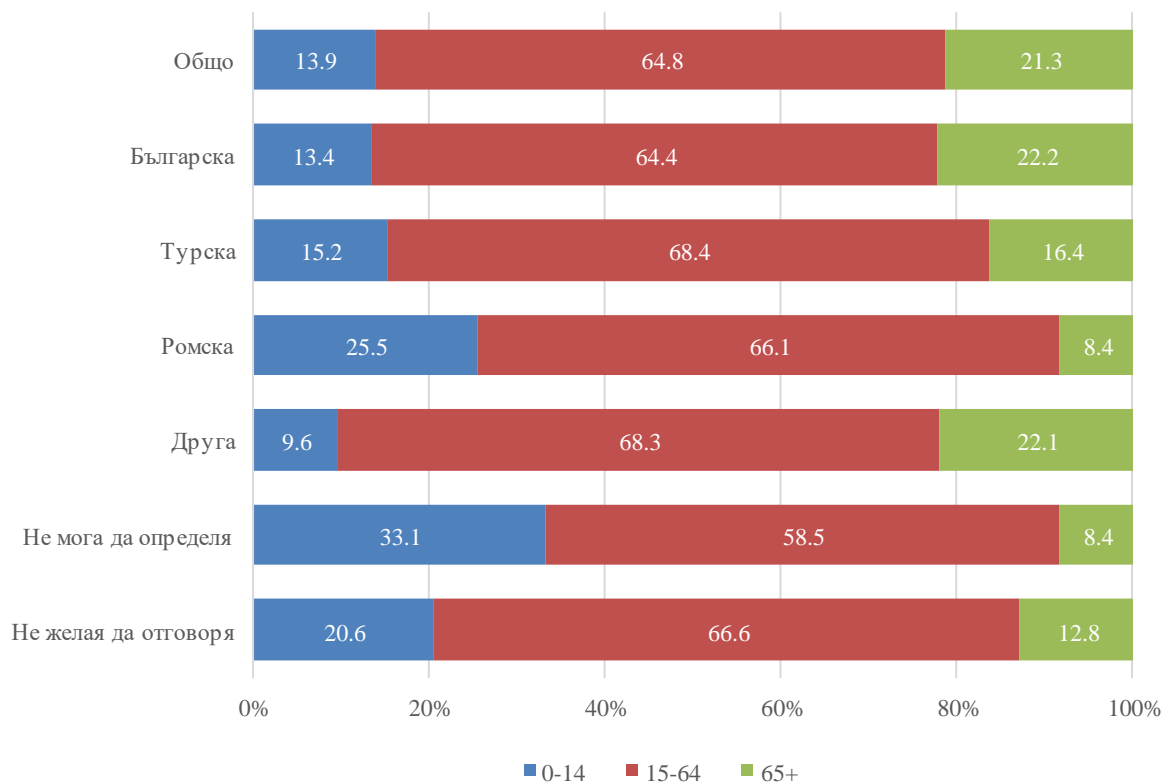

Възраст и етнос

Характерният за последните десетилетия процес на застаряване на населението засяга в най-голяма степен лицата от българската етническа общност. При тази група делът на населението на 65 и повече навършени години в област Варна е най-висок - 22.2%, при 16.4% и 8.4% съответно за турската и ромската етническа група.

Сред трите основни етнически общности най-висок е делът на младото население (0 - 14 навършени години) при ромите - 25.5% от самоопределилите се към този етнос, след тях с 15.2% са младите при турската етническа група и най-нисък е този дял при българската общност - 13.4%.

Фиг. 2. Възрастова структура на населението в област Варна към 7 септември 2021 г. по етнически групи

Една трета (33.1%) от лицата, които не могат да определят своята етническа принадлежност, и една пета от тези, които не желаят да отговорят, са на възраст до 14 навършени години.

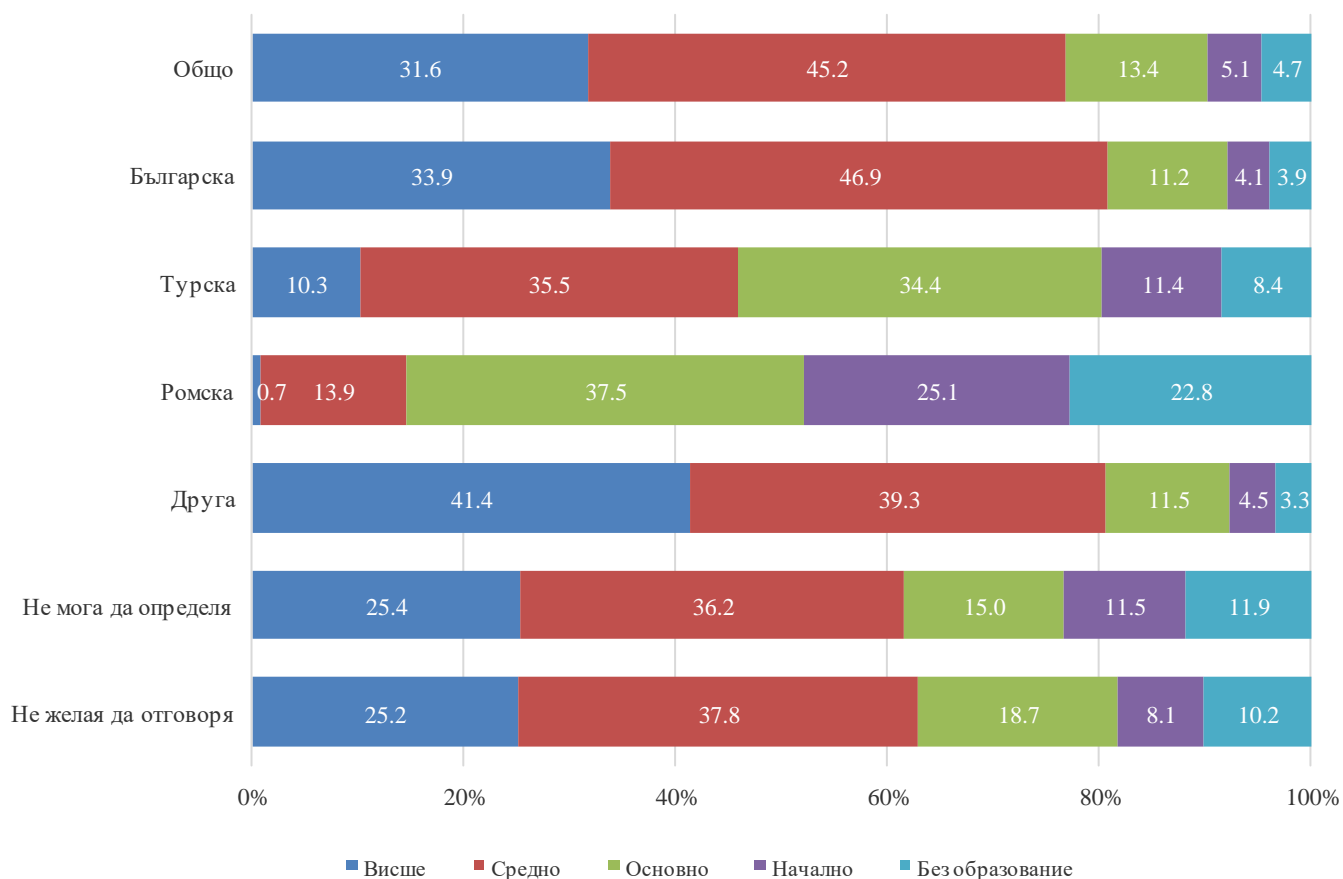
Образование и етнос

Наблюдават се съществени различия в образователната структура на населението в област Варна по етническа принадлежност. Докато при самоопределилите се като българи на седем и повече навършени години 80.8% са с високо образование (33.9% с висше и 46.9% със средно), то

при населението от турската етническа група с високо образование са 45.8% (10.3% с висше и 35.5% със средно), а при ромския етнос относителният дял на този показател е 14.7%, съответно 0.7% с висше и 13.9% със завършено средно образование.

В сравнение с 2011 г. и при трите основни етнически групи се наблюдава положителна тенденция на увеличаване на абсолютния брой и относителния дял на лицата със завършено висше и средно образование. За десет години делът на населението в област Варна със завършено висше образование нараства от 0.3 на 0.7% сред ромската етническа група, от 5.0 на 10.3% сред турската и от 27.0% през 2011 г. на 33.9% през 2021 г. сред самоопределилите се към българската етническа група.

Фиг. 3. Разпределение на населението в област Варна към 7 септември 2021 г. по етническа принадлежност и степен на завършено образование

От лицата на 15 и повече навършени години никога не са посещавали училище 0.2% от самоопределилите се към българската етническа група, 2.2% от турската и 9.3% от ромската етническа група.

Грамотността се определя като умението да се чете и пише с разбиране на прочетеното и написаното. Към 7 септември 2021 г. 14.2% от самоопределилите се към ромската етническа група

на възраст 9 и повече навършени години в област Варна са неграмотни. Този дял е 3.5% и 0.4% съответно за самоопределилите се към турската и българската етническа група.

Икономическа активност и етнос

Данните за икономическите характеристики на населението се отнасят до положението на лицата на пазара на труда през седмицата, предхождаща критичния момент на преброяването - 31 август - 6 септември 2021 година.

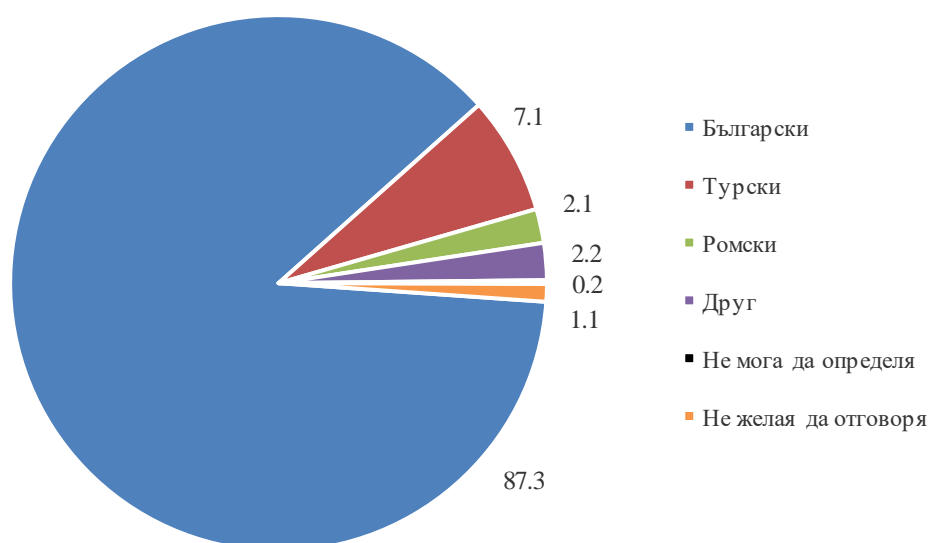
Налице са значителни различия в област Варна по отношение на участието на пазара на труда на лицата от различните етнически групи. Най-висока е заетостта във възрастовата група от 15 до 64 навършени години при българската етническа група с коефициент на заетост 68.1%, а най-нисък е този показател при ромската етническа група - 24.3%.

Безработицата е най-висока сред самоопределилите се от ромската етническа група. Почти половината (49.4%) от икономически активните лица от този етнос са били безработни през наблюдавания период. Всеки пети икономически активен на възраст 15 - 64 навършени години от турската етническа група също е бил безработен през наблюдавания период. Най-нисък е този показател при самоопределилите се от българската етническа група - 7.9% от икономически активните лица.

Майчин език

Майчиният език е вторият традиционно изучаван при преброяванията етнокултурен признак. **Майчиният език е първият език, усвоен у дома в най-ранно детство.**

Фиг. 4. Структура на населението в област Варна към 7 септември 2021 г.¹ по майчин език

¹ В представянето на структурата на населението по майчин език и изчисляването на относителните дялове на съответните категории не са включени лицата, добавени от административни източници, за които липсва информация в използваните при преброяването регистри.

Българският е майчин език за 342 065 души, или 87.3% от населението, турският - за 27 898 души, или за 7.1%, и ромският - за 8 048 души, или за 2.1% от отговорилите на въпроса.

Друг майчин език са посочили 8 740 души, или 2.2%.

Лицата, които са посочили, че **не могат да определят** майчиния си език са 904 (0.2%). Отговор „**Не желая да отговоря**“ са отбелязали 4 141, или 1.1% от отговорилите лица.

Връзката между етническото самоопределение и самоопределянето по майчин език е силно изразена.

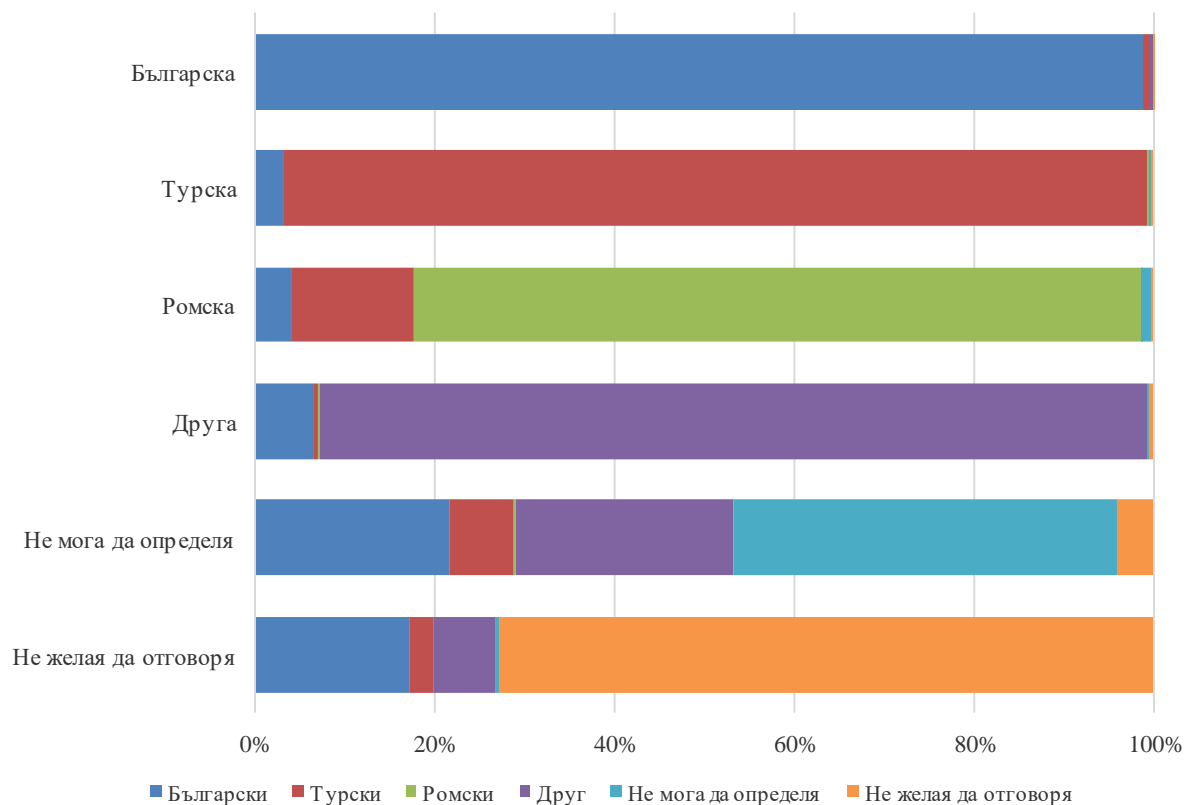
Най-еднородна по майчин език е българската етническа група - сред отговорилите и на двата въпроса за етнос и майчин език 98.8% от лицата от българската етническа група посочват българския за майчин език, 2 007 (0.6%) - турския, 333 (0.1%) - ромския и 1 189 (0.3%) - друг.

Сред самоопределилите се към турската етническа група за 24 369 души (96.0%) майчин език е турският, а за 855, или 3.4%, майчин е българският език.

Ромската етническа група е малко по-разнородна в своето самоопределение по майчин език:

- 7 663 души, или 81.0%, са посочили ромския за майчин език;
- 1 276, или 13.5% - турски;
- 395, или 4.2% - български.

Фиг. 5. Структура на населението в област Варна към 7 септември 2021 г. по етническа принадлежност и майчин език

Вероизповедание

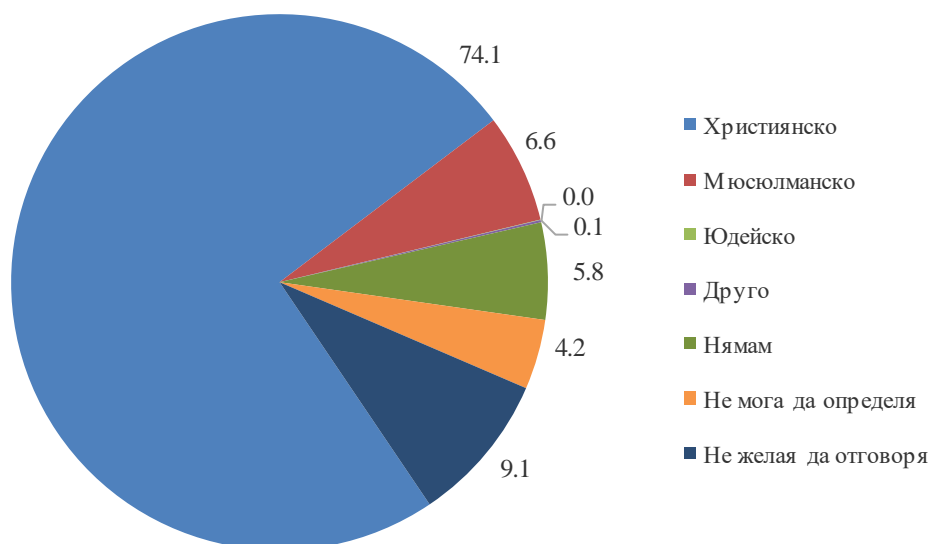
Вероизповеданието е принадлежността на лицето към дадена група, обособена исторически и характеризираща се с извършването на определени религиозни обреди (източноправославни, католически, протестантски, мюсюлмански и други).

Лицата в област Варна, самоопределили се към християнско вероизповедание, са 290 407, или 74.1% от отговорилите на въпроса. Сред тях преобладават източноправославните християни - 284 884, или 98.1% от посочилите християнско вероизповедание, следват лицата с протестантско вероизповедание - 2 265 (0.8%), католическо - 1 490 (0.5%) и 1 004 (0.3%) са посочили арменско апостолическо вероизповедание. Отговорът „друго християнско“ са избрали 764, или 0.3% от отговорилите на въпроса.

Мюсюлманско вероизповедание са посочили 25 738 лица, или 6.6%, юдейско - 90, а други вероизповедания изповядват 549 лица.

Към 7 септември 2021 г. 22 905 (5.8%) лица са отговорили, че нямат вероизповедание, 16 520 (4.2%) са изпитали затруднения да определят своето вероизповедание, а 35 587 (9.1%) са отбелязали отговор „не желая да отговоря“.

Фиг. 6. Структура на населението в област Варна към 7 септември 2021 г.¹
по вероизповедание

¹ В представянето на структурата на населението по вероизповедание и изчисляването на относителните дялове на съответните категории не са включени лицата, добавени от административни източници, за които липсва информация в използваните при преброяването регистри.

Вероизповедание и етнос

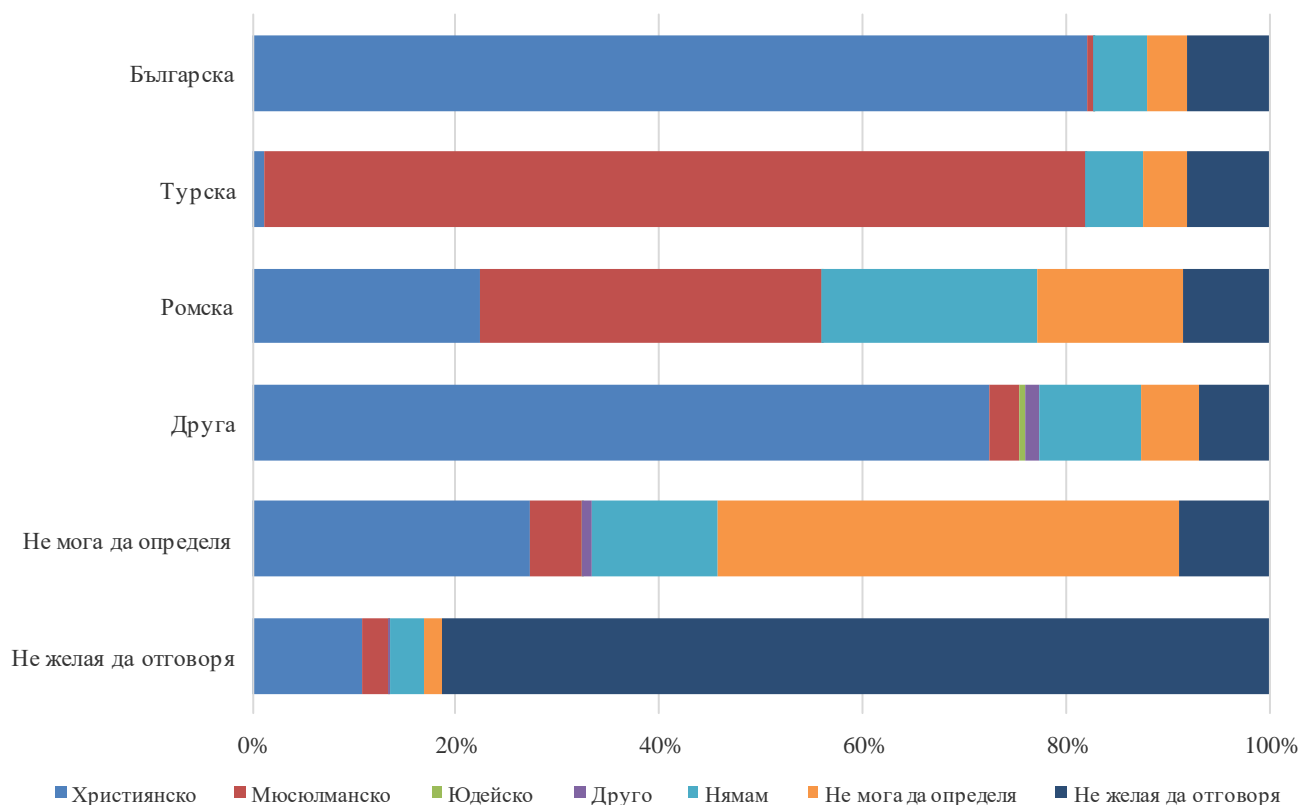
При лицата в област Варна, самоопределили се към българската етническа група, 281 678 души, или 82.1%, са с християнско вероизповедание и 1 693 (0.5%) - с мюсюлманско вероизповедание. Отговор „нямам“ са посочили 18 389 (5.4%) лица, а „не мога да определя“ - 13 002, или 3.8% от самоопределилите се към българската етническа група.

За 20 469 души (80.6%) от самоопределилите се към турската етническа група отбелязаното вероизповедание е мюсюлманско, 302 (1.2%) са избрали християнско вероизповедание, 1 439 (5.7%) от тази етническа група са посочили, че нямат вероизповедание, 1 105 (4.4%) не са успели да се самоопределят.

Сред самоопределилите се към ромската етническа група преобладават тези с мюсюлманско вероизповедание - 3 163, или 33.4%. Християнско вероизповедание е посочено от 2 125 (22.5%) от ромите, „нямам“ вероизповедание са отбелязали 2 010 (21.2%) и „не мога да определя“ - 1 362 (14.4%) от самоопределилите се към ромската етническа група.

И сред трите основни етнически общности малко над 8% е делът на лицата, които са декларирали, че не желаят да посочат вероизповеданието си.

Фиг. 7. Структура на населението в област Варна към 7 септември 2021 г. по етническа принадлежност и вероизповедание

Религиозност

Религиозността е миросглед и поведение, нагласи и обичаи, основани на вярата в божествено или висше същество, свръхестествени сили, както и съвкупност от морални норми, практики, ценности, институции и ритуали, съпровождащи този миросглед.

Към 7 септември 2021 г. 176 136, или 45.0% от отговорилите на въпроса „Религиозен ли сте?“, са отбелязали „да“, 26.6% са отбелязали „не“, 15.2% „не мога да определя“, а 13.2% са избрали отговор „не желая да отговоря“.

Комбинирането на въпросите за вероизповедание и религиозност показва, че 60.1% от самоопределилите се към мюсюлманско вероизповедание са посочили, че са религиозни, докато при самоопределилите се към християнско вероизповедание този дял е 54.4%.

Фиг. 8. Разпределение на населението в област Варна към 7 септември 2021 г. по вероизповедание и религиозност

